

5. Rortveit, R., Sævik, B.K., Eggertsdottir, A.V., Skancke, E., Lingaas, F., Thoresen, S.I. and others (2015). Age-related changes in hematologic and serum biochemical variables in dogs aged 16-60 days. *Vet Clin Pathol*, 44(1), 47–57. <https://doi.org/10.1111/vcp.12220>.

Новітні досягнення у ветеринарній хірургії та акушерстві

УДК 619:618.19–006:616.071:636.8

Свинаренко Руслан,
здобувач третього (освітньо-наукового)
ступеня вищої освіти

Білий Дмитро,
д.в.н., професор, завідувач кафедри, кафедри
ветеринарної хірургії і репродуктології, Дніпровський
державний аграрно-економічний університет

ЗЛОЯКІСНІ ПУХЛИНИ МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ У КІШОК: ПОПЕРЕДНІЙ АНАЛІЗ ПОШИРЕННЯ ТА КЛІНІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕБІГУ

В структурі новоутворень кішок найбільш поширеними є неоплазійні ураження молочної залози, серед яких в абсолютній більшості випадків діагностують їх злоякісні форми [4, с. 132]. Телятников зі співавт. (2025) вказує на верифікацію метастатичних вогнищ у 31,5 % пацієнтів [1, с. 85], Chiti et al. (2022) – 41,7 % кішок із новоутвореннями молочної залози [2, с. 3116].

Водночас, незважаючи на активні дослідження, направлені на підвищення ефективності лікування таких пацієнтів, наразі реєструється негативна тенденція щодо щорічного збільшення кількості кішок із первинними спонтанними пухлинами молочної залози. Зокрема, за даними Pinello et al. (2022) у кішок частка злоякісних пухлин суттєво переважає відповідні показники сук: 78,7 проти 46,2 % на тлі підвищення ризику злоякісності приблизно на 20 % кожні три роки [5, с. 535].

Одним із факторів, який гальмує прогрес у вирішенні проблеми неоплазій молочної залози у кішок вииступає відсутність узагальнених відомостей щодо даної патології. Крім того, спостереження за раком молочної залози відіграє ключову роль у профілактиці захворювання, але наразі вони обмежені через відсутність відповідної ветеринарної інфраструктури охорони здоров'я популяції [6, с. 266].

Важливість подальших дослідження новоутворень молочної залози у кішок пов'язана не тільки із їх благополуччям, а й із здоров'ям людини, оскільки різні типи раку у кішок мають схожість із такими у людей [3, с. 1320696].

Виходячи з актуальності проблеми, була поставлена мета дослідження: визначити структуру захворюваності кішок на неоплазії молочної залози та клінічні особливості їх перебігу в умовах міста Дніпро.

Аналітична оцінка поширення неоплазій молочної залози у кішок в умовах міста Дніпро ґрунтувалась на інформації з реєстраційних баз даних 5 приватних та 3 державних лікарень ветеринарної медицини за 9 місяців (січень-вересень) 2025 року. Загальна кількість вивчених історій хвороби кішок із злоякісними неоплазіями молочної залози складала 1185.

Щомісячна кількість діагностованих випадків злоякісних новоутворень молочної залози коливалась, дещо вищі показники захворюваності встановлено у весняний період (35 % від загальної кількості зареєстрованих випадків, 414 особини), але наявних даних не достатньо для твердження про сезонність прояву хвороби.

Пухлинні вогнища у структурі молочної залози діагностували в абсолютній більшості випадків у самок (99,6 % випадків, 1180 тварин). Неоплазії молочної залози верифіковані лише у 5 самців, що становить 0,4 %.

У породному аспекті більше половини випадків захворювання на злоякісні неоплазії молочної залози діагностували у метисів (699 кішок, 59 % від загальної кількості онкохворих тварин). Частота реєстрації захворювання серед породистих кішок була розподілена відносно рівномірно: британські – 7 % (83 особини), шотландські – 6 % (71 кішка), мейн-куни – 5 % (59 тварин), сіамські і сфінкси – по 4 % (по 47 пацієнтів), девон-рекс – 3 % (36 особин), екзотичні короткошерстні і бенгальські – по 2 % (по 24 кішки), інші породи, в яких захворювання діагностували в межах 1 % – 8 % (95 особин).

Аналіз поширення злоякісних новоутворень молочної залози залежно від віку кішок засвідчив динамічне збільшення кількості первинних випадків із підвищенням віку тварин. Пік захворюваності встановлено у 7-9-річних особин. У 10-12-річних кішок ризик виникнення пухлин молочної залози, відносно до максимальних значень, знижувався приблизно на 10 %, а у старших 12 років констатували різке зменшення онкохворих пацієнтів. Зазначена динаміка, ймовірно зумовлена більшою кількістю тварин із IV клінічною стадією захворювання, меншими біологічними резервами організму щодо протидії канцерогенним механізмам, природною загибеллю кішок (пов'язаною із хворобами, відмінними від онкологічних). Слід відзначити, поступове збільшення частки молодих тварин (до 3-річного віку), в яких верифікували неоплазії молочної залози.

В аспекті особливостей утримання тварин та їх впливу на ймовірність розвитку злоякісних новоутворень молочної залози, близько 40 % пацієнтів утримувались в умовах квартири, 60 % – приватних домоволодінь. Ймовірно, такий розподіл зумовлений тим, що дані стосуються умов великого промислового міста, а також нижчим рівнем контролю за здоров'ям тварин з боку власників, які проживають у приватних будинках. Відсутньою була кореляція рівня захворюваності із районом міста.

Узагальнення інформації що раціонів онкохворих пацієнтів не було можливим. Анамнестичні дані засвідчили використання різних раціонів, у тому числі і у змішаному форматі (комерційні корми/годовля «зі столу» або приготованими кормами). Водночас, впродовж останніх років, відзначається тенденція щодо надання переваги комерційним кормам. Проте, наявна інформація не дозволяла визначити кореляцію годівлі із ризиком розвитку пухлин молочної залози.

Середній період з моменту виявлення власниками клінічних ознак захворювання до надання консультації спеціалістом ветеринарної медицини суттєво різнився, але більш ніж у половині випадків перевищував 3 місяці, що негативно відображалось на прогнозі і результатах лікування. На момент первинного прийому 69 % пацієнтів (818 особин) мали нормальну або надмірну масу тіла, в абсолютній більшості випадків їх загальний стан не зазнавав виражених змін та оцінювався як задовільний або добрий. Водночас, як правило, власники домашніх улюбленців звертались за спеціалізованою допомогою у період прогресування захворювання, що супроводжувалось інтенсивним збільшенням розміру пухлини на тлі посилення запальної реакції.

За локацією, вогнища більш ніж у половині випадків вражали третій та четвертий пакети молочної залози та мали множинний характер. Найрідше (приблизно у 10 % випадків) діагностували одиничне неоплазійне ураження другого пакета молочної залози. У 10–15 % тварин виявляли одиничні пухлинні вогнища у першому пакеті молочної залози. За такої локації був високий ризик метастазування. Близько 60 % кішок на момент первинного прийому мали метастази, частіше у регіонарні лімфатичні вузли та грудну порожнину.

Клінічними дослідженнями, як правило, реєстрували наявність виражених ознак запалення (насамперед, набряку і больової реакції). Приблизно у 30 % онкохворих кішок пухлинні вогнища мали ділянки некрозу шкіри, яка її вкриває та власне функціональної тканини молочної залози, а також були щільно з'єднані із нижче розташованими морфологічними структурами.

Висновки: в умовах міста Дніпро новоутворення молочної залози у кішок є надзвичайно поширеною патологією, ризик виникнення якої збільшується із віком. Злоякісні пухлини молочної залози характеризуються високим рівнем агресивності із ранньою дисемінацією ракових клітин і формуванням метастатичних вогнищ, множинним ураженням тканин, частіше третього і четвертого пакетів, а також вираженою запальною реакцією. Одним із важливих факторів, які спричиняють несприятливий перебіг захворювання є його пізнє виявлення (за третьої або четвертої стадії).

Перспектива подальших досліджень полягає у вивченні патогенетичних механізмів за метастатичного раку молочної залози, розробка ефективних напрямків його профілактики і лікування.

Список використаних джерел

1. Телятніков, К., Телятніков, А., Данілейко, М. та Філімонова, Н. (2025). Зміни біохімічного та морфологічного складу крові за метастатичних форм ураження молочних залоз у кішки домашньої. Аграрний вісник Причорномор'я, 115, 85–94. <https://doi.org/10.37000/abbsl.2025.115.08>
2. Chiti, L. E., Gariboldi, E. M., Stefanello, D., De Zani, D., Grieco, V. and Nolff, M. C. (2022). Sentinel lymph node mapping and biopsy in cats with solid malignancies: an explorative study. *Animals*, 12(22), 3116. <https://doi.org/10.3390/ani12223116>
3. Giugliano, R., Dell'Anno, F., De Paolis, L., Crescio, M. I., Ciccotelli, V., Vivaldi, B. and Razzuoli, E. (2024). Mammary gland, skin and soft tissue tumors in pet cats: findings of the feline tumors collected from 2002 to 2022. *Frontiers in Veterinary Science*, 11, 1320696. <https://doi.org/10.3389/fvets.2024.1320696>
4. Koreyba, L., Masyuk, D., Skliarov, P. and Leshchova, M. (2024). Organopathology of the mammary gland in female carnivores: current state of research issues. *Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Veterinary Sciences*, 26(113), 132–139. <https://doi.org/10.32718/nvlvet11320>
5. Pinello, K., Amorim, I., Pires, I., Canadas-Sousa, A., Catarino, J., Faísca, P. and Niza-Ribeiro, J. (2022). Vet-OncoNet: malignancy analysis of neoplasms in dogs and cats. *Veterinary Sciences*, 9(10), 535. <https://doi.org/10.3390/vetsci9100535>
6. Rodríguez, J., Killick, D. R., Ressel, L., Espinosa de Los Monteros, A., Santana, A., Beck, S., Cian, F., McKay, J. S., Noble, P. J., Pinchbeck, G. L., Singleton, D. A. and Radford, A. D. (2021). A text-mining based analysis of 100,000 tumours affecting dogs and cats in the United Kingdom. *Scientific data*, 8(1), 266. <https://doi.org/10.1038/s41597-021-01039-x>